

Az államvizsga dolgozat tartalmi követelményei

Tartalomjegyzék

Bevezető

- a téma körvonalazása; a probléma tömör megfogalmazása;
- a témaválasztás megindoklása
- a témaválasztás újszerűsége, eredetisége

A bevezetőt nem számozzuk fejezetként. Ha a bevezető több tartalmi részt tartalmaz, címmel látjuk el, de nem számozzuk külön az egyes részeket.

I. Fejezet

1. Elméleti rész

Az elméleti résznek címet kell adni. A cím ne legyen túl általános (pl. A személyiség), szorosan kötődjék a kutatás témához.

Az elméleti rész esetenként több alfejezetre tagolódik. Az alfejezetek a kutatás témájának megfelelő elméleteket és kutatásokat tartalmazzák, felhasználva a téma szempontjából releváns hazai és nemzetközi szakirodalmat.

Az elméleti rész a témához kapcsolódó elméletek összefoglalása, az eddigi kutatások szintézise. Az ezekre utaló hivatkozásokat minden esetben pontosan adatulni kell. A dolgozatban kifejtett szöveg, idézetek, parafrázisok forrását kötelezően fel kell tüntetni szakirodalmi hivatkozásként, forrásjelzésként. A helyes hivatkozás kritériumait lásd az 1. mellékletben.

Az elméleti részt a fontosabb kutatások összefoglaló táblázata zárja.

Az elméleti rész a saját kutatás célkitűzéseinek és hipotéziseinek általános megfogalmazásával zárul.

II. Fejezet

2. Kutatási rész

A téma szempontjából releváns vizsgálati eredmények áttekintése alapján szintetizálják az elméleti részben bemutatott lényegi aspektusokat. Az itt megfogalmazottakból logikusan következnek a célkitűzések és hipotézisek (max. fél oldal).

2.1. Célok

A célkitűzéseknek és hipotéziseknek logikusan kell következniük a szakirodalom elemzéséből, ugyanakkor be kell illeszkedniük a kiemelt elméleti és/vagy módszertani újdonságokba. A célokat lehetőleg 3 szinten kell megfogalmazni:

Elméleti célok

Módszertani célok

Gyakorlati célok

2.2. Hipotézisek

A hipotézisek megfogalmazásakor követelmény az érthetőség, pontosság, a pszichológiai konstruktumokra vonatkoztatás. Nem fogadható el a felhasznált eszközök mutatóira vonatkozó hivatkozás. (pl. Helyes hipotézis: Az extrovertált személyek jobban teljesítenek pozitív megerősítés hatására, mint az introvertált személyek. Helytelen hipotézis: Az Eysenck kérdőívben magas potszámot elérő résztvevők több pontot kapnak a Raven tesztben dicséret után, mint az Eysenck kérdőívben alacsony potszámot kapott résztvevők). A hipotéziseket releváns szakirodalmi adatokkal és hivatkozással kell megindokolni. Ezeket elég egy mondatban megemlíteni. Egy kutatásnak nem lehet 3–4-nél több hipotézise.

2.3. Módszer és eljárás

2.3.1. Résztvevők

A résztvevők leírása minden releváns változót tartalmaz (pl. résztvevők létszáma, nemi összetétele).

2.3.2. Eszközök

A felhasznált eszközök felsorolása és rövid bemutatása.

2.3.3. Kutatási design

Kísérleti, kvázi-kísérleti vagy nem kísérleti

2.3.4. Eljárás

Az alkalmazott eljárás az eszközök alkalmazásának, körülményeinek (eszközfelvétel helye, egyéni vagy csoportos felvétel, időtartama stb.), a beavatkozás menetének pontos leírását jelenti.

2.4. Az eredmények bemutatása és értelmezése

Az eredményeket leíró és statisztikai feldolgozás formájában kell bemutatni. A leíró jellegű adatok tartalmazzák az átlagot, a szórást, a minimum és maximum értékeket vagy a százalékos eredményeket. A statisztikai feldolgozáskor pontosan meg kell határozni, hogy milyen típusú feldolgozás került alkalmazásra (Pld. Pearson -féle korreláció, független mintás t-próba, páros mintás t, regresszió analízis, Anova stb.) és táblázatokban, illetve az ábrákon is fel kell tüntetni a releváns adatokat.

A táblázatokot folytatólagosan számozzuk a dolgozatban. Mindegyik táblázatnak van száma és címe, amit a táblázat fölött kell feltüntetni, balra rendezve. Minden táblázatra hivatkozni kell minimum egyszer a szövegben (például *lásd Táblázat 1*). A táblázatokat le kell fordítani magyar nyelvre, nem lehet átvenni az SPSS programból. Két táblázat nem követheti közvetlenül egymást szöveges részek beiktatása nélkül.

Az ábrákat folytatólagosan számozzuk a dolgozatban. Mindegyik ábrának van száma és címe, amit az ábra alá rendezünk, középre. A szövegben minden ábrára hivatkozni kell minimum egyszer (például *lásd Ábra 1*). Az ábrákat le kell fordítani magyar nyelvre, nem lehet átvenni az SPSS programból. Két ábra nem követheti közvetlenül egymást szöveges részek beiktatása nélkül.

A dolgozat nem pusztán az adatok számszerű bemutatását tartalmazza, hanem ezek **pszichológiai relevanciájának tárgyalását** is. A saját kutatás alapján nyert adatokat el kell helyezni az eddigi szakirodalom és kutatási eredmények kontextusába, feltüntetve, hogy **mely kutatások eredményeit támasztja alá**, mely kutatási eredményeket egészít ki, illetve melyeket kérdőjelez meg (ilyen esetben indokolni kell, hogy mi lehet az oka az ellentmondásnak), esetenként milyen, az eddigiekben nem ismert eredményt lehet kimutatni.

Az adatok értelmezése az államvizsga dolgozat kiemelkedő része és leghosszabb alfejezete.

Az eredmények értelmezése alfejezet győzi meg az elbírálókat arról, hogy a végzős hallgató elmélyült az általa kutatott szakterület eredményeiben, ismeri annak klasszikus és új eredményeit, ismeri a szakterület kiválóságait és rálátása van a különböző kutatási paradigmákra és ellentmondásokra.

2.5. Következtetések

A következtetéseknek a kutatás céljait kell alátámasztaniuk, illetve válaszokat kell adniuk a hipotézisekre. Meg kell fogalmazni, hogy mire, mikor és milyen körülmények között általánosíthatóak az eredmények.

Kizárólag csak olyan következtetéseket lehet megfogalmazni, amelyek a saját eredmények logikus, empirikus adatokkal alátámasztott következményei. Kerüljük a „mi lenne ha, elképzelhető, lehetséges” típusú megfogalmazásokat!

2.5.1. A kutatás korlátai és továbbfejlesztési lehetőségei

A végzős diáknak fel kell ismernie kutatásának módszertani hiányosságait (pl. mintavételi hibaforrások, mérési hibák, az eszköz vagy eljárás korlátai a kitűzött hipotézisekhez viszonyítva stb.).

A továbbfejlesztési lehetőség a végzős diákok tudományos érdeklődésére vonatkozik, célja az új kutatási kérdések megfogalmazása.

Könyvészet

A könyvészetet nem számozzuk fejezetként. A könyvészet összeállításakor az APA standardjait kell követni (6. melléklet).

Mellékletek

A mellékleteket nem számozzuk fejezetként, de számmal (1.Melléklet stb.) és címmel látjuk el.

1.melléklet: Könyvészet modell

Halford, G.S., Wilson, W.H., Phillips, S. (1998). Processing capacity defined by relational complexity: implications for comparative developmental psychology and cognitive psychology. *Behavioral Brain Sciences*, 21(6), 803-831.

Haskell, R.E. (2000). *Transfer of learning. Cognition, Instruction, and Reasoning*. San Diego: Academic Press.

Nielsen, M.E. (é.n.). Notable people in psychology of religion. Letöltés helye <http://www.psywww.com/psyrelig/psyrelpr.htm>

Opre, A. (2012). *Inconștientul cognitiv*. Iași: Editura Polirom.

Szántó Z. (1998). A racionális döntések elméletén nyugvó társadalomtudomány. In: L. Csontos (Szerk.). *A racionális döntések elmélete*. (7-25 o.). Budapest: Osiris Kiadó.

A román és külföldi szerzők esetén először a vezetéknevet (családnevet) írjuk, ezt vessző követi, majd a keresztnév kezdőbetűi. Magyar szerzők esetén a vezetéknev és keresztnév között nincs vessző. A megadott példák: 1, könyv, 2., cikk, 3., internetes forrás (szerző nélküli internetes forrás nem használható), 4., román könyv, 5., szöveggyűjtemény. A könyvészetet nem kell megszámozni és **abc sorrendbe kell tenni a szerzők vezetékneve szerint** (nem kell odaírni, hogy dr., PhD vagy más tudományos fokozat).

A dolgozat minimum **25 forrást** (cikk, könyv, szöveggyűjtemény) kell tartalmazzon. Nem elégséges csak magyar forrásanyagot használni (legyen idegen nyelvű forrásanyag elismert szakfolyóiratokból).

A könyvészet minimum **egyharmada az utolsó 5-10 évben** megjelent hivatkozás legyen. A könyvészetben megjelenő tudományos publikációkra minimum egyszer hivatkozni kell a dolgozat szövegében.

Minden szövegbeli hivatkozás meg kell jelenjen a könyvészetben.

*Példa a helyes szövegbeli hivatkozásra: A tanulási transzfer kontextuálisan meghatározott (Haskell, 2000), vagy: Haskell (2000) szerint a tanulási transzfer kontextuálisan meghatározott. Több mint három szerző esetén az első hivatkozáskor minden szerző nevét ki kell írni (6 szerzőig), a további utalások esetén nem írjuk ki az összes nevet, hanem csak az első szerzőt és mtsai. (pld. Sternberg és mtsai., 1999). Szó szerinti idézet esetében az idézett szöveget idézőjelbe kell tenni és fel kell tüntetni az oldalszámot is. Pld. „Minél nagyobb egy csoport (vagy szervezet), annál nagyobbak megszervezésének költségei” (Szántó, 1998, 10 o.)